

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2021

tijdvak 2

maatschappijkunde CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Politiek en beleid

1 C

2 C

3 B

4 **maximumscore 2**

1 = juist

2 = onjuist

3 = juist

4 = juist

indien vier antwoorden juist 2

indien drie of twee antwoorden juist 1

indien minder dan twee antwoorden juist 0

5 B

6 **maximumscore 2**

Juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- het recht om een initiatiefwet(svoorstel) in te dienen (recht van initiatief)
- het recht om een (spoed)debat aan te vragen (recht van interpellatie/dertigledendebat)
- het recht om een motie in te dienen

per juist antwoord 1

7 D

8 B

9 **maximumscore 1**

Een juist antwoord is:

verkiezingen moeten geheim zijn

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 1

De taak van de Tweede Kamer is de controlerende, want (een van de volgende):

- er gaat gecontroleerd worden (onderzocht worden) welke beslissingen er in het verleden zijn genomen.
- er gaat gecontroleerd worden welke risico's er zijn genomen en door wie.
- het beleid van de (verschillende) regering(en) gaat onderzocht worden.
- er wordt gecontroleerd welke fouten er in het verleden zijn gemaakt.
- de Tweede Kamer stelt een parlementaire enquête in (en dat is een middel bij de controlerende taak).

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

11 maximumscore 2

- 1 = wel
- 2 = niet
- 3 = wel
- 4 = wel

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

12 A

13 B

14 maximumscore 1

ministers en staatssecretarissen

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als beide groepen/personen genoemd zijn.

15 D

16 maximumscore 2

Twee kenmerken van een politiek probleem die in tekst 10 te herkennen zijn (twee van de volgende):

- veel mensen (40.000) vinden klimaatverandering ongewenst
- er zijn (diverse) politieke partijen (politici) bij betrokken
- klimaatverandering staat op de politieke agenda

per juist antwoord	1
--------------------	---

Vraag	Antwoord	Scores
17	maximumscore 2 1 = onjuist 2 = juist 3 = onjuist 4 = juist	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0

Criminaliteit en rechtsstaat

18	A	
19	B	
20	B	
21	maximumscore 2 De drie juiste nummers zijn: 1, 2 en 4.	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
22	maximumscore 1 Voorbeeld van een juist antwoord is: Het beleid is repressiever geworden, want de minderjarige verdachte krijgt zelden een gesprek meer, maar moet mee naar het politiebureau.	
	<i>Opmerking</i> <i>Het scorepunt alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.</i>	
23	maximumscore 2 Twee soorten onderzoek:	
	• slachtofferonderzoek / slachtofferenquête	1
	• daderonderzoek / daderenquête	1
24	maximumscore 1 uit de groepen hoofdstraffen en maatregelen	
	<i>Opmerking</i> <i>Het scorepunt alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.</i>	

Vraag	Antwoord	Scores
25	maximumscore 2 1 = onjuist 2 = onjuist 3 = onjuist 4 = juist	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
26	B	
27	A	
28	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • In tekst 18 staat het belang van de rechtshandhaving voorop, • want (voorbeeld van een goed antwoord): het beveiligen van de maatschappij telt zwaarder dan de vrijheid van meningsuiting van de verdachte 	1
		1
29	A	
30	maximumscore 1	
	De immateriële gevolgen van criminaliteit zijn te herkennen, want de minister-president geeft aan dat hij (een van de volgende):	
	– moreel verontwaardigd is.	
	– dacht aan eigenrichting.	
	ook goed rekenen: gefrustreerd/boos is	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Het scorepunt alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.</i>	
31	D	
32	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • 1 = officier van justitie • 2 = pleidooi 	1
		1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 2

uitspraak 1 = individueel
uitspraak 2 = maatschappelijk
uitspraak 3 = individueel
uitspraak 4 = individueel

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Analyse maatschappelijk vraagstuk: eenzaamheid onder ouderen

34 maximumscore 4

- Kenmerk 1: Het vraagstuk kan door gezamenlijke actie of door de politiek worden opgelost 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
 - het bestrijden van eenzaamheid staat hoog op de politieke agenda.
 - de staatssecretaris kondigde een actieplan aan om de eenzaamheid te bestrijden.
- Kenmerk 2: Het vraagstuk krijgt de aandacht van de media 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
 - Omroep MAX wil met de tv-serie bijdragen aan het oplossen van dit maatschappelijk probleem.
 - Omroep MAX gaat een jaar lang deze mensen begeleiden en volgen in het proces om weer een sociaal netwerk op te bouwen.
 - het probleem wordt besproken op een website.
 - Omroep MAX start daarom een tv-serie over mensen die zich eenzaam voelen en besluiten niet bij de pakken neer te blijven zitten.
 - in de tv-serie wil Omroep MAX laten zien dat die eenzaamheid er ook weer uit kan sluipen.

Opmerking

De volgorde van de genoemde kenmerken heeft geen invloed op de scoreverdeling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 maximumscore 2

- De agendatheorie is af te leiden, 1
- want (een van de volgende): 1
 - omroep MAX bepaalt dat dit maatschappelijk probleem (eenzaamheid onder ouderen) de aandacht moet krijgen van een groter publiek.
 - omroep MAX draagt bij dat mensen gaan praten/nadenken over dit probleem.

of

- De multi-step-flow-theorie is af te leiden, 1
- want (kern van een goed antwoord is): 1

eerst vindt een groepje deskundigen dat eenzaamheid onder ouderen een probleem is, dit wordt vervolgens overgenomen door een staatssecretaris en vervolgens door mensen die lokale initiatieven ondernemen. Ten slotte wordt het probleem onder de aandacht gebracht bij het grote publiek door middel van een tv-serie.

Opmerking

De scorepunten alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

36 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

37 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- Machtsmiddel 1: Het inzetten van een invloedrijk persoon / een persoon met charisma of gezag 1
- en dat blijkt uit tekst 2, want (een van de volgende): 1
 - koningin Máxima opent het Nationaal Eenzaamheid Congres.
 - prof dr. Anja Machielse houdt een lezing over het onderwerp.
 - de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport lanceert vanuit zijn vakgebied een plan.
- Machtsmiddel 2: De omvang van de groep die zij (Coalitie Erbij) vertegenwoordigt 1
- en dat blijkt uit tekst 2, want (een van de volgende): 1
 - het is een landelijk samenwerkingsverband.
 - er zijn veel maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor het verminderen van eenzaamheid.
- Machtsmiddel 3: De beschikking over kennis/deskundigheid 1
- en dat blijkt uit tekst 2, want (een van de volgende): 1
 - prof. dr. Anja Machielse is iemand die veel over dit onderwerp weet.
 - de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport lanceert vanuit zijn vakgebied een plan.

Opmerking

De scorepunten alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

38 D

39 maximumscore 2

- Nee, tekst 3 voldoet niet aan dit criterium, want (een van de volgende): 1
 - het is niet duidelijk wat de feiten zijn en wat de meningen zijn.
 - het gaat over aannames die als feiten worden gebracht.
- Een ander criterium van objectieve berichtgeving is (een van de volgende): 1
 - het toepassen van hoor en wederhoor.
 - het controleren van feiten via een andere bron.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

40 maximumscore 2

Juiste antwoorden zijn:

- De sociaal-economische invalshoek: een citaat hierbij is
 “De gemeente moet weten of de eenzaamheid het gevolg is van andere problemen, zoals armoede of een overbelaste mantelzorger.”
 “Gemeenten trekken geld uit om het welzijn van burgers te bevorderen.” 1
- De veranderings- en vergelijkende invalshoek: een citaat hierbij is
 (een van de volgende): 1
 - “Bovendien hebben we in Amsterdam een traditie om te zorgen voor onze burgers. / We hebben al veel vaker een maatschappelijk probleem opgepakt.”
 - “... ouderen in het hoge noorden van Finland, die maar twee keer per jaar familie en kleinkinderen zien, minder eenzaam zijn dan ouderen in Toscane, Italië.”

Opmerkingen

- *De scorepunten alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.*
- *Als er een invalshoek wordt genoemd met een verkeerd citaat, dan geen scorepunten toekennen.*

41 maximumscore 2

- Het initiatief past bij de christendemocratische stroming, want dit past bij het volgende uitgangspunt (een van de volgende): 1
 - bijbelse waarden, zoals naastenliefde.
 - een gespreide verantwoordelijkheid bij de inrichting van de samenleving.
 - verantwoordelijkheid geven aan maatschappelijke organisaties.
- Het initiatief past bij de sociaaldemocratische stroming, want dit past bij het volgende uitgangspunt (een van de volgende): 1
 - het opkomen voor de zwakken in de samenleving.
 - het scheppen van sociale voorzieningen.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

42 maximumscore 1

uitspraak 1 = juist

uitspraak 2 = juist

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

5 Aanleveren scores

Verwerk per examinator in de applicatie Wolf:

- de scores van de alfabetische eerste vijf kandidaten voor wie het tweede-tijdvak-examen de eerste afname is én
- de scores van alle herkansende kandidaten.

Cito gebruikt beide gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 25 juni te accorderen.

Ook na 25 juni kunt u nog tot en met 1 juli gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

derde tijdvak

Ook in het derde tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw derde-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	naar: www.ad.nl van 10 juli 2018
tekst 2	naar: www.nrc.nl van 12 juni 2018
tekst 3	naar: www.nos.nl van 19 januari 2019
tekst 4	naar: www.destentor.nl van 9 september 2018
afbeelding 1	bron: poster van de Vereniging voor Vrouwenkiesrecht uit 1918 van Theo Molkenboer
tekst 5	naar: www.nos.nl van 5 maart 2019
tekst 6	naar: www.ad.nl van 30 december 2018
tekst 7	naar: www.nrc.nl van 14 januari 2019
tekst 8	naar: www.nos.nl van 21 januari 2019
tekst 9	naar: het Reformatorisch Dagblad van 14 februari 2019
tekst 10	naar: www.destentor.nl van 10 maart 2019
tabel 1	bron: www.nijmegen.nl van 13 maart 2019
tekst 11	naar: www.dvhn.nl van 19 oktober 2016
tekst 12	naar: www.rtvnoord.nl van 1 november 2018
tekst 13	naar: het Reformatorisch Dagblad van 23 januari 2019
tekst 14	naar: www.parool.nl van 24 november 2018
tekst 15	naar: www.nu.nl van 15 oktober 2018
tekst 16	naar: www.telegraaf.nl van 31 januari 2019
tekst 17	naar: www.rtvvoost.nl van 26 oktober 2018
tekst 18	naar: www.nos.nl van 1 februari 2019
tekst 19	naar: www.nrc.nl van 11 januari 2019

tekst 20 naar: www.opgelicht.avrotros.nl van 13 december 2018
bijlage

tekst 1 bron: www.50plusnet.nl van 27 november 2015

tekst 2 naar: www.samentegeneenzaamheid.nl van 27 september 2018

tekst 3 naar: www.vitaaloudworden.nl van 9 juli 2018

tekst 4 naar: www.divosa.nl van 14 december 2017

tekst 5 naar: www.omassoep.nl van februari 2019

grafiek 1 bron: www.volksgezondheidszorg.info van 2016

maatschappijkunde vmbo-GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 2

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL,

Bij het centraal examen maatschappijkunde vmbo-GL en TL:

Op **pagina 7**, bij **vraag 17**, moet **uitspraak 4** altijd worden goed gerekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting:

Bij uitspraak 4 is onduidelijk of er naast GroenLinks nog twee andere partijen nodig zijn om een meerderheid te krijgen of dat er in totaal, inclusief GroenLinks, twee partijen nodig zijn.

en

Op **pagina 9**, bij **vraag 34**, moet

- Kenmerk 1: Het vraagstuk kan door gezamenlijke actie of door de politiek worden opgelost 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
 - het bestrijden van eenzaamheid staat hoog op de politieke agenda.
 - de staatssecretaris kondigde een actieplan aan om de eenzaamheid te bestrijden.
- Kenmerk 2: Het vraagstuk krijgt de aandacht van de media 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
 - Omroep MAX wil met de tv-serie bijdragen aan het oplossen van dit maatschappelijk probleem.
 - Omroep MAX gaat een jaar lang deze mensen begeleiden en volgen in het proces om weer een sociaal netwerk op te bouwen.
 - het probleem wordt besproken op een website.
 - Omroep MAX start daarom een tv-serie over mensen die zich eenzaam voelen en besluiten niet bij de pakken neer te blijven zitten.
 - in de tv-serie wil Omroep MAX laten zien dat die eenzaamheid er ook weer uit kan sluipen.

vervangen worden door:

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- Kenmerk 1: Het vraagstuk kan door gezamenlijke actie of door de politiek worden opgelost 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
 - het bestrijden van eenzaamheid staat hoog op de politieke agenda.
 - de staatssecretaris kondigde een actieplan aan om de eenzaamheid te bestrijden.
- Kenmerk 2: Het vraagstuk krijgt de aandacht van de media 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
 - Omroep MAX wil met de tv-serie bijdragen aan het oplossen van dit maatschappelijk probleem.
 - Omroep MAX gaat een jaar lang deze mensen begeleiden en volgen in het proces om weer een sociaal netwerk op te bouwen.
 - het probleem wordt besproken op een website.
 - Omroep MAX start daarom een tv-serie over mensen die zich eenzaam voelen en besluiten niet bij de pakken neer te blijven zitten.
 - in de tv-serie wil Omroep MAX laten zien dat die eenzaamheid er ook weer uit kan sluipen.
- Kenmerk 3: Er bestaan verschillende meningen over de oplossing van het vraagstuk. 1
- en dit is te herkennen in tekst 1, want: 1
 - de staatssecretaris kondigde een actieplan aan / zet vooral in op lokale initiatieven dicht bij de mensen thuis als oplossing om eenzaamheid te bestrijden terwijl Omroep MAX denkt met hun tv-serie te kunnen bijdragen aan een oplossing van dit maatschappelijk probleem.

Opmerking

De scorepunten alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

en

Op **pagina 12**, bij **vraag 42**, moet **uitspraak 2** altijd worden goed gerekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting:

Uitspraak 2 kan op verschillende manieren gelezen en geïnterpreteerd worden.

Als je uitspraak 2 leest als een stelling waarin je groep 65-74 jaar vergelijkt met de andere groepen is de stelling juist. Als je uitspraak 2 zo leest dat binnen de groep 65-74 jaar (zeer) ernstige eenzaamheid het minst voorkomt, dan is de stelling onjuist.

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe in zowel de eigen toegekende scores als in de door de eerste corrector toegekende scores en meldt deze wijziging aan de eerste corrector. De tweede corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.
- b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift

toe en meldt de hierdoor ontstane wijziging in de scores aan de tweede corrector. De eerste corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren maatschappijkunde vmbo-GL en TL.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter